

**Uchwała Nr XV/111/11
Rady Gminy Orchowo
z dnia 29 grudnia 2011r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (T. jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2012 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Orchowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2012 r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Janina Nowak

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012

1. Wprowadzenie.

Ostatnie lata przyniosły znaczny wzrost popularności wszelkich preparatów poprawiających zdolność przyswajania sobie nowych informacji, wpływających na wzrost koncentracji oraz zdolność do nauki. Nagminnie stosują je dziś ci, dla których istotna jest szybkość uczenia się, a więc przede wszystkim studenci, ale także maturzyści, uczniowie szkół średnich, a nawet gimnazjów. Najczęściej spotykanymi nalogami młodzieży są: palenie papierosów, zażywanie narkotyków i „dopalaczy”, picie alkoholu oraz ostatnio coraz bardziej popularnych napojów energetycznych tzw. „energy drink”.

a) Narkotyki.

Narkomania to potoczne określenie odnoszące się do uzależnienia od substancji chemicznych wpływających na czynność mózgu. Narkomania charakteryzuje się:

- tzw. głodem narkotycznym
- przymusem zażywania środków odurzających
- chęcią zdobycia narkotyku za wszelką cenę i wszystkimi sposobami

Narkomania to poważny problem dotyczący współczesnego świata. Niestety liczba narkomanów tj. osób używających regularnie narkotyków w sposób powodujący poważne problemy stale rośnie. Szacuje się, że obecnie w Polsce liczba osób uzależnionych przekracza 70 tys. osób. Jako przyczyny narkomanii w publikacjach naukowych wymienia się: wzrost tempa życia, stres, coraz wyższe wymagania stawiane uczniom, studentom, pracownikom.

Handel narkotykami pojawia się nawet w małych miastach Polski, policja dociera do młodych osób zajmujących się rozprowadzaniem narkotyków, likwidowane są nielegalne wytwórnie narkotyków. W ostatnich latach na polskim rynku nielegalnych substancji psychoaktywnych zwiększa się ilość takich substancji jak: amfetamina, kokaina, halucynogeny. Dane epidemiologiczne uzyskiwane w ramach badań ogólnopolskich (m.in. CBOS), a także lokalnych sondaży i badań w grupach środowiskowych dostarczają wyników, które świadczą o rozszerzaniu się tego zjawiska, w szczególności wśród młodzieży szkolnej¹.

Przyjmując pewne uogólnienia, należy stwierdzić, iż polska narkomania ma zdecydowanie charakter młodzieżowy (około 80% narkomanów nie ukończyło 25. roku życia), a także miejski (ponad 95%), z tym że najbardziej zagrożone są duże aglomeracje miejskie albo miasta położone w niewielkiej odległości od nich, większość osób odurzających się stanowią mężczyźni, o niskim wykształceniu, osoby niepracujące, nieuczące się, o pochodzeniu robotniczym, z rodzin dysfunkcyjnych i patologicznych².

¹ Zob. www.narkomania.gov.pl.

² Zob. dane według A. Nowak, E. Wysocka, *Problemy...*, s. 112.

W powiązaniu z problemem narkomanii widoczna jest coraz bardziej powszechna choroba współczesności, jaką jest AIDS. Poniższy wykres obrazuje średnią roczną zapadalność na AIDS w Polsce w latach 2006-2010.

b) Dopalacze.

„Dopalacz” to termin nieposiadający charakteru naukowego. Używa się go potocznie dla nazwania grupy różnych substancji lub ich mieszanek o rzekomym bądź faktycznym działaniu psychoaktywnym, nieznajdujących się na liście substancji kontrolowanych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Sprzedaż ww. substancji odbywa się za pośrednictwem wyspecjalizowanych sklepów (tzw. „smart shops”). Sklepy tego typu działają od kilku lat w większości krajów europejskich, głównie w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Holandii. W asortymencie tych sklepów pojawiają się zarówno specyfiki o działaniu stymulującym, relaksującym, jak i psychodelicznym czy halucynogennym. „Dopalacze” sprzedawane są tam jako „produkty kolekcjonerskie”, co znaczy, że oferta adresowana jest do kolekcjonerów tabletek. Na ich opakowaniach widnieją ostrzeżenia „Nie do spożycia przez ludzi”. W Polsce pierwszy sklep uruchomiono w 2008 r. W obecnym stanie prawnym na mocy ustawy z dnia 27 listopada 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 8 października 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 213, poz. 1396) sprzedaż tzw. „dopalaczy” określanych przez ustawodawcę jako środki zastępcze jest zakazana na terenie RP. Zakaz sprzedaży na terenie RP zdecydowanie ograniczył, ale najprawdopodobniej nie wyeliminował zjawiska używania „dopalaczy”.

W ostatnim czasie docierają do Ministerstwa Zdrowia coraz bardziej niepokojące informacje o zdecydowanym wzroście liczby przypadków hospitalizacji w związku z używaniem tzw. „dopalaczy”. Wg raportu konsultanta krajowego w dziedzinie toksykologii klinicznej w IV kwartale 2010 r. odnotowano 339 interwencji medycznych związanych najprawdopodobniej z „dopalaczami”. Dodatkowo pojawiły się informacje o zgonach oraz przyjęciach do szpitali pacjentów w stanie ciężkim, co do których podejrzewa się, że mogły być spowodowane zażyciem „dopalaczy”.

Ostatnie badania przeprowadzone przez ekspertów chemii wykazały, że w składzie niektórych „dopalaczy” znalazły się substancje nielegalne, a w niektórych dostępnych na rynku mieszanek ziołowych znajduje się przynajmniej kilka substancji syntetycznych, które u użytkowników mogą powodować poważne konsekwencje zdrowotne, nie wyłączając zgonu, jednak na chwilę obecną nie można stwierdzić które z tych substancji były przyczyną zatrucia.

Stosowanie różnego rodzaju „dopalaczy” staje się coraz bardziej powszechne wśród uczniów. Na zjawisko to zwraca się szczególnie uwagę w momencie, kiedy osiąga największą skalę, a więc podczas sesji egzaminacyjnych czy matur. Problem polega na tym, iż większość substancji nadużywanych przez młodzież jest całkowicie legalna i można je dostać niemal w każdej aptece. Młodych ludzi stających przed koniecznością intensywnej nauki kuszą natychmiastowe efekty, uzyskiwane po zastosowaniu „dopalaczy” pozwalające na dłuższą, szybszą naukę. Największym zainteresowaniem cieszą się tabletki, pastylki do rozpuszczania oraz inne specyfiki, mające w składzie duże dawki kofeiny, magnezu czy ginko biloba, a także preparaty z lecytyną.

Stosowanie ich ściśle według zaleceń, okazjonalnie i nie przekraczając dawek – nie jest groźne. Jednak dla wielu młodych ludzi takie łagodne wspomaganie to za mało. Sztuczne pobudzanie mózgu do większej koncentracji w prosty sposób to dla młodzieży wielka pokusa. Problem zaczyna się w momencie, gdy „dopalacze” zaczynają być stosowane częściej niż wymaga tego sytuacja. Możliwość uzależnienia oraz zagrożenia dla zdrowia płynące z ich używania są przez zainteresowanych traktowane w sposób lekki i nieodpowiedzialny. Mechanizm działania takich preparatów polega na tym, że gdy dana osoba łatwo, za pomocą chemii poprawia sobie samopoczucie, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że będzie do tego ponownie dążyła. To już prosta droga do uzależnienia, tym bardziej, że odstawienie określonego środka powoduje spadek dobrego samopoczucia, a niekiedy nawet depresję. W następstwie, po zastosowaniu „dopalaczy”, podobnie jak po zażywaniu narkotyków, przychodzi dołek psychiczny, mogą pojawić się stany lękowe, a nawet tzw. głód narkotyczny, które czasami mogą skutkować próbami samobójczymi.

Większość uczniów po egzaminach wycofuje się ze stosowania „dopalaczy”, jednak część, sięgając po nie później jako po źródło przyjemności – może stać się ofiarą uzależnienia.

c) Napoje energetyzujące.

Napoje te przeznaczone są dla osób wykonujących wzmożony wysiłek psychiczny lub krótkotrwały wysiłek fizyczny. Zwiększają szybkość reakcji i wydolność organizmu, wzmacniają koncentrację, przeciwdziałają zmęczeniu oraz przyspieszają metabolizm. Z tych powodów są spożywane przez kierowców na długich trasach, studentów oraz uczniów. Cieszą się także dużą popularnością na imprezach klubowych. Mają jednak wiele skutków ubocznych, mogą powodować m.in. uszkodzenia układu nerwowego, serca a w ekstremalnych przypadkach nawet zgon.

Napojów energetyzujących nie powinny pić dzieci i młodzież poniżej 16 lat, kobiety w ciąży oraz osoby uczulone na kofeinę, jednak polskie prawo nie zabrania sprzedaży tego typu napojów osobom poniżej 18 roku życia. Nadmierne spożycie napojów energetycznych jest

niewskazane dla osób z wrzodami żołądka, z problemami ciśnieniowymi i kardiologicznymi. Napojów tych nie powinno się mieszać z alkoholem, ponieważ mogą powodować złudne uczucie trzeźwości, a także z tego powodu, że zarówno alkohol jak i kofeina wywołują szybszą diurezę, przez co może dojść do odwodnienia organizmu. W związku z tym może dochodzić do utraty przytomności, przytłumienia ośrodkowego układu nerwowego, jak i niemierności serca.

W niektórych krajach Unii Europejskiej zakazane jest spożywanie w klubach i pubach napojów energetycznych z alkoholem.

Poniżej zostały przedstawione wyniki ankiet przeprowadzonych wśród młodzieży na temat używania środków psychoaktywnych (kolorem ciemnym oznaczono młodzież w wieku 15 lat, kolorem jasnym młodzież w wieku 17 lat):

2. Cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2012 rok.

1) Prowadzenie profilaktyki problemów związanych z używaniem narkotyków

Cel ogólny: obniżenie popytu na środki psychoaktywne, zwiększenie poziomu wiedzy na temat epidemiologii i problemów związanych z narkomanią.

Cele szczegółowe i zadania:

- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku

Zadania:

- prowadzenie działalności informacyjnej głównie poprzez dystrybucję ulotek, broszur, publikacji;
- udział w kampaniach edukacyjnych nt. problematyki narkomanii i „dopalaczy”;

- wzrost zaangażowania społeczności lokalnych w działania profilaktyczne

Zadania:

- organizowanie szkoleń dla samorządów lokalnych nt. tworzenia i realizacji strategii działań profilaktycznych;
- wspieranie lokalnych inicjatyw działań profilaktycznych (na terenie szkół i placówek oświatowych, organizacji pozarządowych itp.) kierowanych do dzieci, młodzieży, ich rodziców i wychowawców,

- wzrost liczby osób pracujących na rzecz profesjonalnej profilaktyki

Zadania:

- organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania profilaktyczne (nauczycieli, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych, pracowników socjalnych);
- organizowanie szkoleń dla pracowników oświaty, służby zdrowia, policji;

- zintegrowanie działań profilaktycznych (młodzież, rodzice, wychowawcy)

Zadania:

- wsparcie finansowe i merytoryczne programów profilaktycznych adresowanych do różnych grup: młodzieży, rodziców i nauczycieli;

2) Leczenie, rehabilitacja, reintegracja i ograniczenie szkód zdrowotnych

Cel ogólny: Wzrost skuteczności leczenia, rehabilitacji, reintegracji oraz ograniczenie szkód zdrowotnych osób biorących narkotyki

Cele szczegółowe i zadania:

- rozwój usług terapeutycznych dla osób leczących się

Zadania:

- wsparcie programów realizowanych na oddziałach detoksykacji i psychiatrii dziecięcej, gdzie przebywają dorośli i młodzież uzależnieni od narkotyków;
- organizowanie pomocy organizacyjno-finansowej i psychologiczno-terapeutycznej osobom uzależnionym.

- wsparcie dla rodzin osób uzależnionych

Zadania:

- szeroko rozumiana pomoc i współpraca z ośrodkami leczenia uzależnień i punktem konsultacyjnym;

- HIV, AIDS - ograniczenie rozpowszechniania zakażeń HIV

Zadania:

- pomoc w upowszechnianiu wiedzy o HIV i AIDS wśród społeczeństwa;
- pomoc w zapewnieniu osobom żyjącym z HIV wsparcia psychicznego;
- udział w organizacji Światowego Dnia AIDS – 1 grudnia;

3. Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2012 roku.

Realizatorami Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orchowie.

4. Środki finansowe przeznaczone na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2012 rok.

Dział: 851

Rozdział: 85153 „Przeciwdziałanie narkomanii”

Paragraf: 4210 „Zakup materiałów” – 500,00 zł

4300 „Zakup usług pozostałych” - 500,00 zł

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Orchowo

Janina Nowak